

Ett personcentrerat omhändertagande är det nödvändigt?

*“You treat a disease, you win, you lose.
You treat a person, I guarantee you, you'll win, no matter what the outcome.”*
—Hunter Patch Adams

Vad betyder personcentrerad vård

Personcentrerad vård innebär ett **partnerskap** mellan patienter/närstående och professionella inom vård, omsorg och rehabilitering. Baserat på noggrant lyssnande på **patientens berättelse** (ofta tillsammans med närstående) och övriga undersökningar skrivs en **gemensam hälsoplan**, som innehåller mål och strategier för genomförande och kort- och långsiktig uppföljning.

“WE ARE ALL INDIVIDUALS!”

“WE ARE ALL DIFFERENT!”

“...I’m not.” I’m a person

Person v/s Patient

Person

- Vem
- Relation
- Förmågor
- Nyfiken
- Medveten om sin sårbarhet

Patient

- Vad/roll
- Interaktion
- Behov
- Passiv
- Skyddas från sin sårbarhet

Patient fall 1

Man född 1956 – Bosse
Född i Sverige
Högutbildad
Hjärtinfarkt 2019
Optimal medicinering ej stainer giftiga
BT: 130/75 p sinus 60
Vikt: 98 kg BMI 29 Midja: 100 cm
Höga blodfetter
Snusar
Rör på sig: golf och styrketräningar
Kör LCHF
Dricker vin/ varje dag (2-3 glas)
Efter hjärtinfarkt jobbar mindre

Bosse är väldigt påläst och lite attack i sitt beteende

Patient 2

Kvinna född 1963 –Leyla

Är född i Syrien men talar bra svenska

Bor i en förort i Stockholm

Jobbar som frisör

Kranskärslssjukdom 2019, Diabetes typ 2 2020 (av en slump)

För många mediciner

BT: 110/60

Vikt: BMI 32 Midja 98 cm allt förändrades då hon födde barn

Har prövat de flesta dieter men givit upp

Tränar ibland då hon hinner

Dricker alkohol vid fest

Feströker men bara ibland

Stressigt vardagligt pussel

Väldigt trevlig humörmänniska / skrattar och gråter

Varför/Fördelar personcentrerad vård

2013-12-05 www.gpcc.gu.se Bild Axel Wolf

- Känslan av trygghet i samband med vård
- Förbättrad smärtlindring
- Mindre frekvens av trycksår
- Kortare vårdtider (30%-50%)
- Högre frekvens av återgång till hemmet efter sjukhusvistelsen
- Minskad sjukhusvårdkostnad med 40%

Ref:Dudas et al 2012,Ekman et al.2012, Olsson et al. 2012

Patientens berättelse / Anamnes
Sammanhanget / Var ?
Partnerskap / Gemensamt

Explores the **patient's reason(s)** for the visit

Seeks to understand the **whole person** of the patient, in context

Participatory partnership with patients to protect and promote their welfare

Shares health care decisions with and for patients in communities

Seeks **common ground**

Clinical context

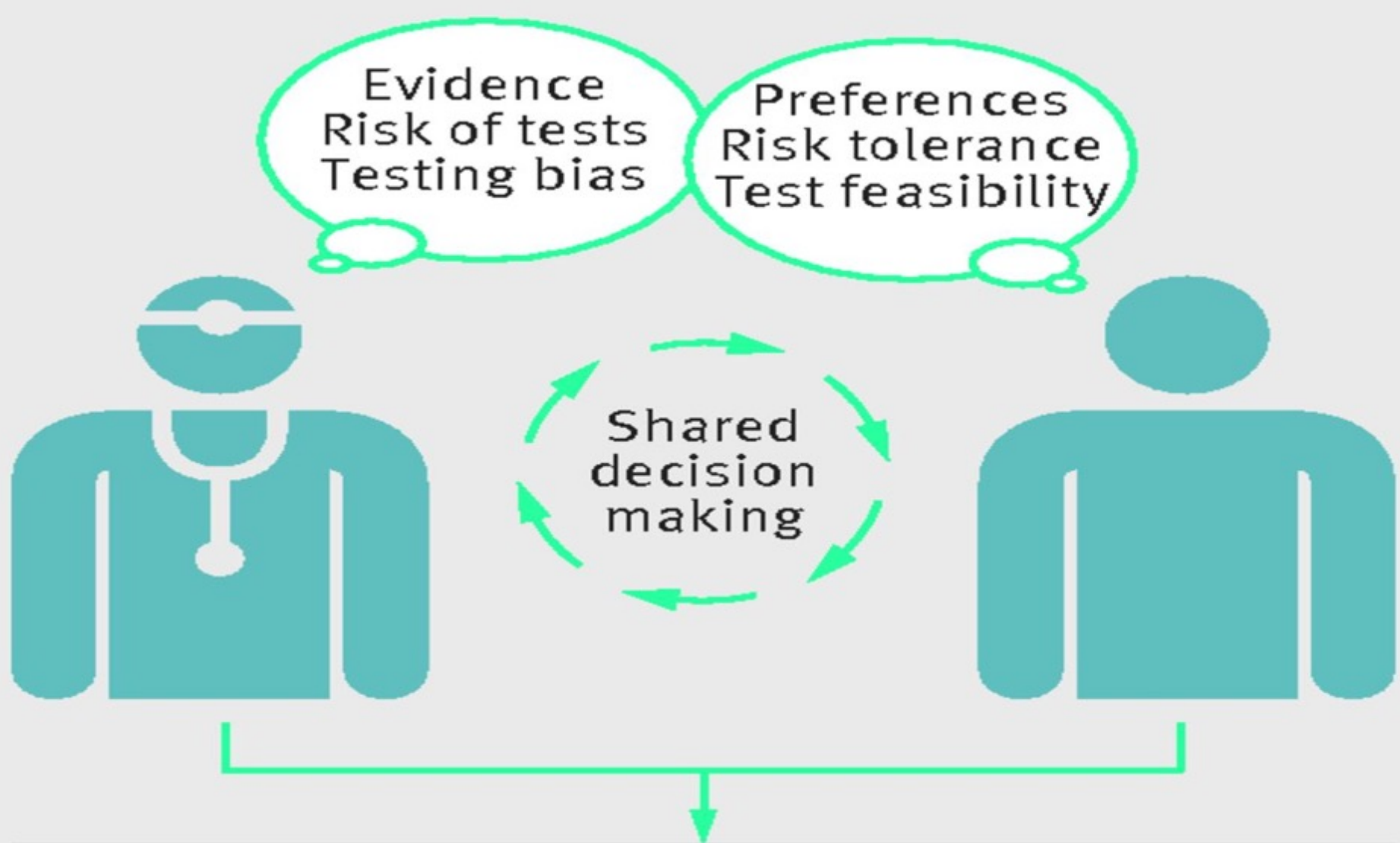
Patient goals

Evidence
Risk of tests
Testing bias

Preferences
Risk tolerance
Test feasibility

Shared
decision
making

Collaborative diagnostic work-up plan
through conversation and dialogue

Ramverk PCV

- Förutsättningar – kunskap färdighet / erfarenhet hos personal
- Vårdmiljö – tvärprofessionellt team
- **Personcentrerad process – vården skräddarsys, ett arbetssätt där patienten är bidragande genom att informera patienten kan delaktighet uppnås.**
- Förväntade resultat – svårt att mäta – delaktighet och patient tillfredställelse

Health professional

Patient-Centered Care: Treating the Patient, Not the Disease

Defines as where health care would be respectful and responsive to an individual's preferences, needs, and values

Allows the patient

to be active participants in their care
actively involved and engaged in his or her health

Requires from Health professionals

requires health literacy and communication skills
For education their patient

[https://www.jacc.org/doi/epdf/10.1016/j.jacc.
2017.05.001](https://www.jacc.org/doi/epdf/10.1016/j.jacc.2017.05.001)

2021 ESC Guidelines on cardiovascular disease prevention in clinical practice

Developed by the Task Force for cardiovascular disease prevention in clinical practice with representatives of the European Society of Cardiology and 12 medical societies

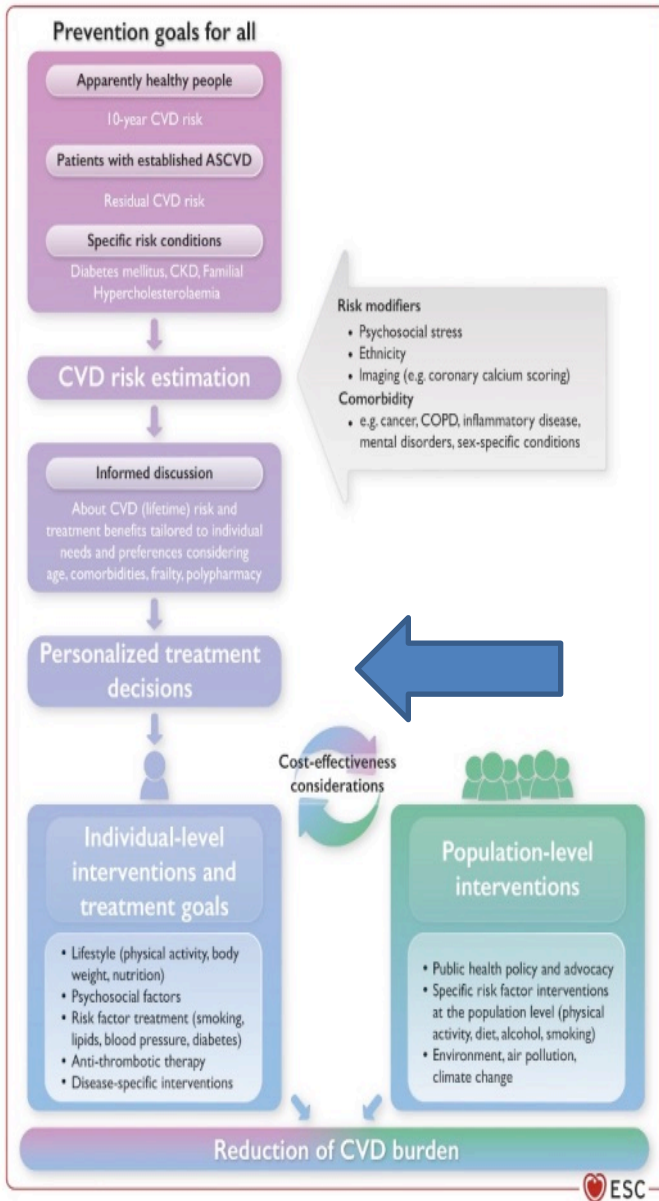
With the special contribution of the European Association of Preventive Cardiology (EAPC)

2021 ESC Guidelines on cardiovascular disease prevention in clinical practice

Authors/Task Force Members:

Frank L. J. Visseren (Chairperson) (Netherlands), François Mach (Chairperson) (Switzerland), Yvo M. Smulders (Task Force Coordinator) (Netherlands), David Carballo (Task Force Coordinator) (Switzerland), Konstantinos C. Koskinas (Switzerland), Maria Bäck (Sweden), Athanase Benetos (France), Alessandro Biffi (Italy), José-Manuel Boavida (Portugal), Davide Capodanno (Italy), Bernard Cosyns (Belgium), Carolyn Crawford (Northern Ireland), Constantinos H. Davos (Greece), Ileana Desormais (France), Emanuele Di Angelantonio (United Kingdom), Oscar H. Franco (Switzerland), Sigrun Halvorsen (Norway), F.D. Richard Hobbs (United Kingdom), Monika Hollander (Netherlands), Ewa A. Jankowska (Poland), Matthias Michal (Germany), Simona Sacco (Italy), Naveed Sattar (United Kingdom), Lale Tokgozoglul (Turkey), Serena Tonstad (Norway), Konstantinos P. Tsioufif (Greece), Ineke van Dis (Netherlands), Isabelle C. van Gelder (Netherlands), Christoph Wanner (Germany), Bryan Williams (United Kingdom), ESC Scientific Document Group.

Prevention of CVD

Personcentrerad vård

Risk modifiers

- Psychosocial stress
- Ethnicity
- Imaging (e.g. coronary calcium scoring)

Comorbidity

- e.g. cancer, COPD, inflammatory disease, mental disorders, sex-specific conditions

Personcenterade råd till Bosse och Leyla

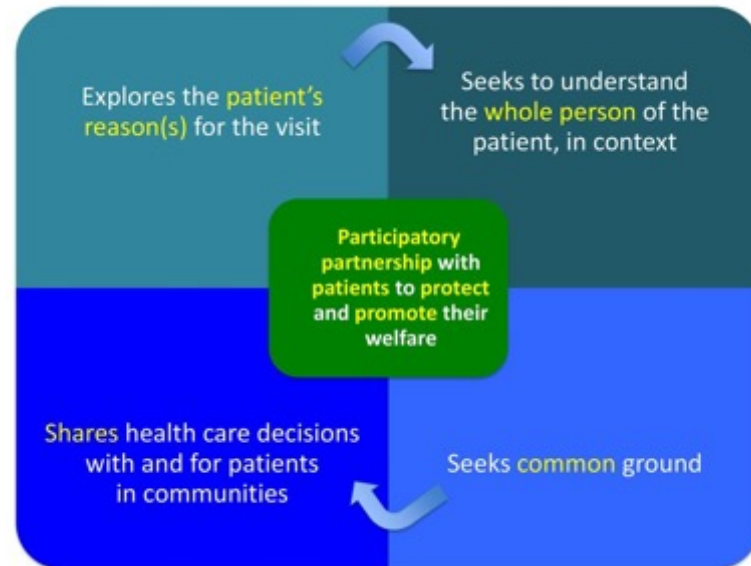

Råd till Bosse

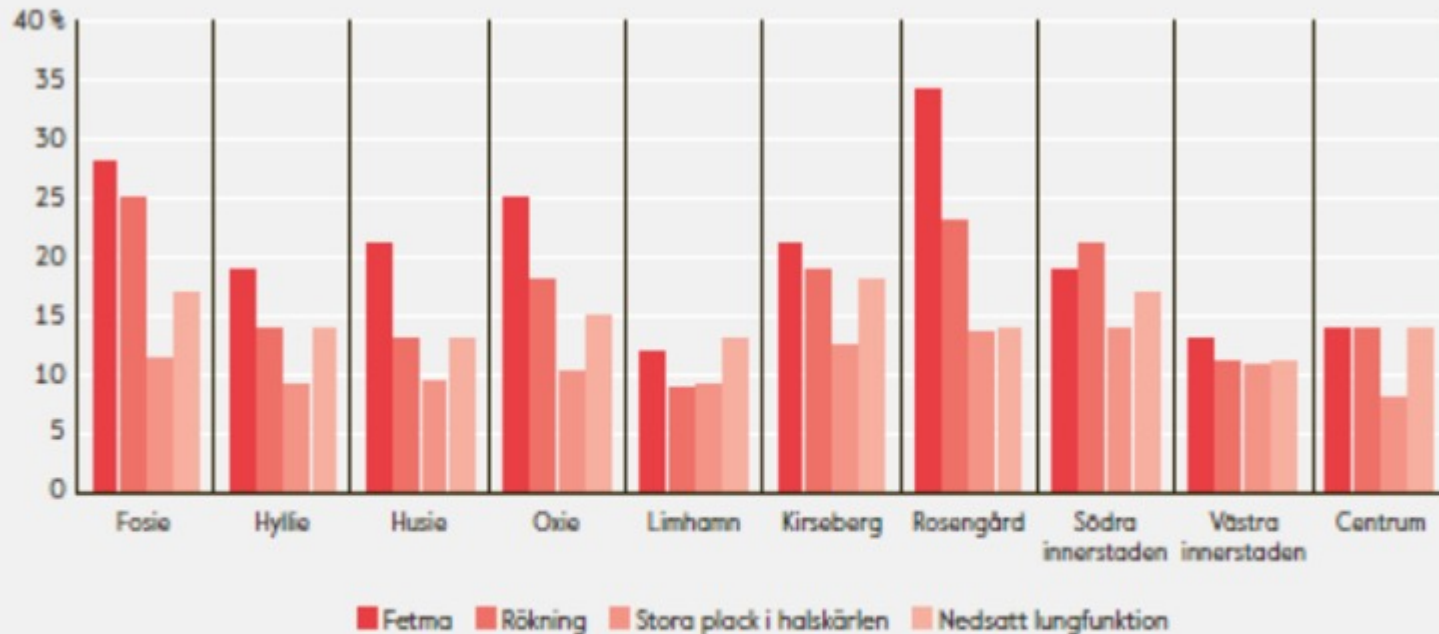

Hur startar vi samtalet ?
Råd ?

Mediciner – statiner
LCHF – på rätt sätt
Snus ?

Ojämlig hälsa i Malmö

FIGUR 22. RISKFAKTORBILD I MALMÖS STADSDELAR

Befolkningen i Malmös lågstatusområden som Fosie och Rosengård har ett betydligt allvarigare riskfaktormönster än högstatusområdena Limhamn och Västra innerstaden. Fetma och rökning är riskfaktorer för hjärt-kärlsjukdom, stora plack i halskärnen kan leda till stroke och nedsatt lungfunktion kan tyda på KOL.

Nya sätt att screena för Typ 2 diabetes i en hög risk population "Södertälje p...

Syfte

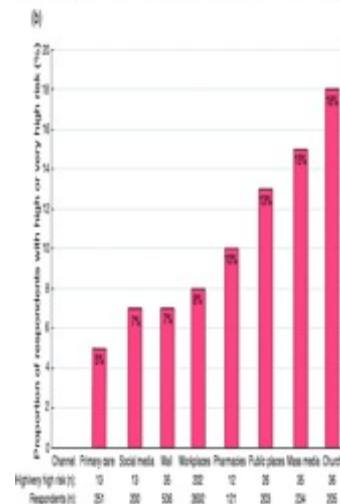
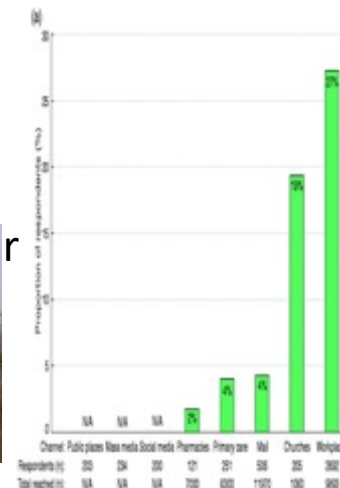
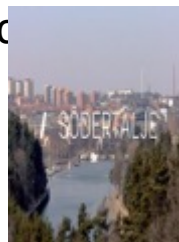
Undersöka effektiviteten beroende på val av kommunikationskanal vid storskalig screening för onormalt blodsocker

Metod

Olika kommunikationskanaler för att screena (Finnrisk) för Typ 2 diabetes bland invånare i Södertälje.

Resultat

- arbetsplatsen högst deltagande
- kyrka högt deltagande av individer med risk
- kostnaden varierade beroende på kanal
- Fotbollsmatcher

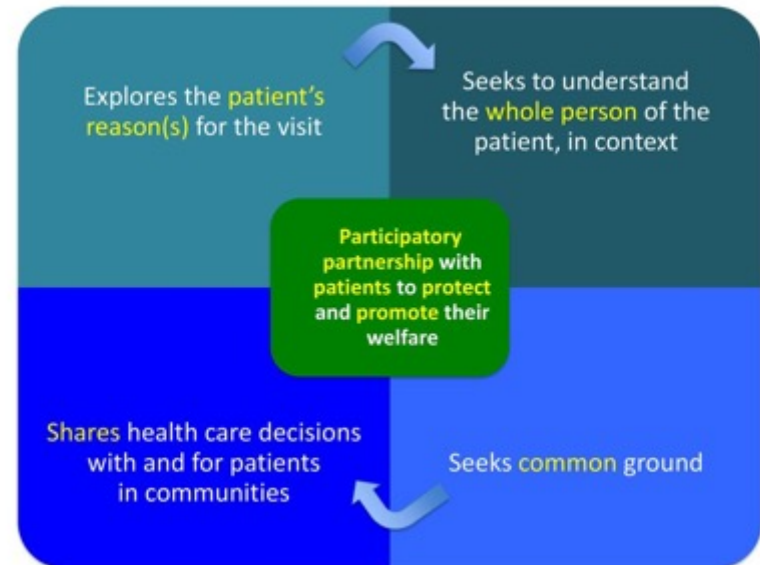

Råd till Leyla

Vad skulle ni fråga/ prata om ?
Börja med ?

Livsstils råd – feströkning
alkohol
viktreduktion
Evt ny diabetes medicin

Tillsammans-personcentrerat

Ramverk PCV

- Förutsättningar – kunskap färdighet / erfarenhet hos personal
- Vårdmiljö – tvärprofessionellt team
- Personcentrerad process – vården skräddarsys, ett arbetssätt där patienten är bidragande genom att informera patienten kan delaktighet uppnås.
- **Förväntade resultat – svårt att mäta – delaktighet och patient tillfredsställelse**

Hur vill patienterna ha det ....?

Erfarenheter från personer som deltagit ett år i ett strukturerat livsstilprogram

Kvalitativ studie
Interjuver: 16 st (13 kvinnor)

Resultat: Tre teman

1. " Viktig för budskapet " ?

Personcentrerat, tid , lyssna, tillsammans, stärka, grupp, lyssna till andra, verktyg, repetera, måste funka, stegräknare

2. Personalens egenskaper

Utbildning, kunskap, uppdaterad, kontinuitet, tid, respektfull, positiv anda, smarta val

3. Varför feedback är viktigt ?

Skriftlig, "Kvitto" upprepande , jämföra, positiv, verktyg

Studier: Effekter på ohälsosam livsstil och hjärt och kärl risk hos personer som deltagit i en strukturerad livsstilsprogram

Personer med hjärt- och kärl risk (n=100) (3 riskfaktorer)
1 år i ett strukturerat program:
•3 individuella besök: sjuksköterska
•5 grupp-undervisningstillfällen

Resultat studie I efter 1 år :

- Ökad Fysisk aktivitet –ökad träning, mer vardagsmotion
- 2 timmars minskning i stillasittande tid
- Matvanor förbättrades (mer grönsaker och frukt, mindre rött kött och extra kalorier)
- Livskvalitet förbättrade

Resultat studie II Kardiovaskulär riskprofil förbättrades /1 år

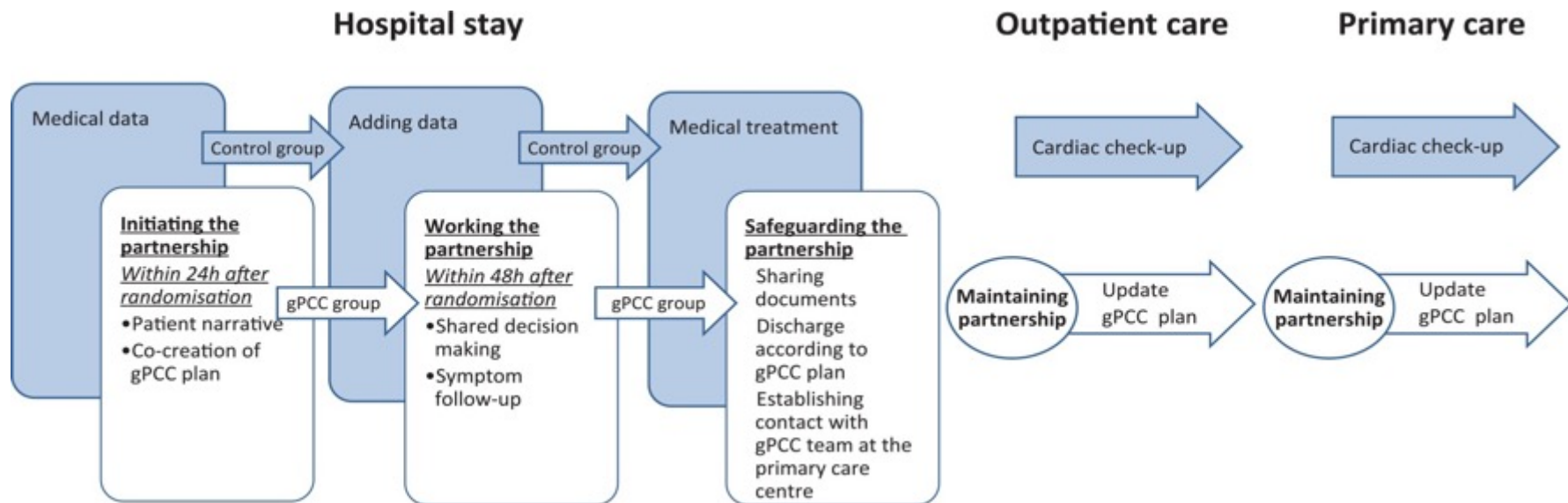
- Midjemått: -2.5 cm (mean) (+2- -15cm)
- Systoliskt Blodtryck : -5 mmhg (mean)
- Diastoliskt blodtryck: - 4.5 mmHg (mean)
- LDL kolesterol: - 0.2 mmol (mean)

Och kardiovaskulär risk reducerades med total 15% över ett år

1.Lidin M, et.al Long-term effects of a Swedish lifestyle intervention programme on lifestyle habits and quality of life in people with increased cardiovascular risk. Scandinavian journal of public health. 2017;1403494817746536.

2.Lidin M, et.al Long-term effects on cardiovascular risk of a structured multidisciplinary lifestyle program in clinical practice. BMC cardiovascular disorders. 2018;18(1):59.

Metod : Utvärdering / frågeformulär av self-efficacy

Swedish Cardiac Self-Efficacy Scale (S-CSES) kontroll symptom ,sjukdom och bibehålla funktion motverka sjukdom. baseline och 6 mån efter utskrivning

Resultat:

1 månads follow-up i PCC gruppen förbättrades signifikant ($p=0.049$) än kontroll gruppens symptoms dimension (mean change 0.81; SD 3.5 versus mean change -0.20 ; SD 3.0).

Ingen skillnad vid sex-månaders follow-up I någon S-CSES dimensions

Konklusion: Indikerar att PCV som tillägg till vanlig vård ökar patientens självförtroende och möjlighet att kunna förstå och agerar på symptom efter AKS

Vad bör vi då mäta ?

Delaktighet

Patient tillfredsställelse

Häslitterasitet

SBU BEREDER • RAPPORT 260/2017

Patientdelaktighet i hälso- och sjukvården

En sammanställning av vetenskapliga utvärderingar av metoder som kan påverka patientens förutsättningar för delaktighet

Måttligt till starkt vetenskapligt stöd

Nio artiklar

- Förmåga att hantera sjukdom och symtom
- Egenvård
- Hälsorelaterade beteende

Korta uppföljningar

1 månad till ett år

STATENS BEREDNING FÖR MEDICINSK OCH SOCIAL UTVÄRDERING

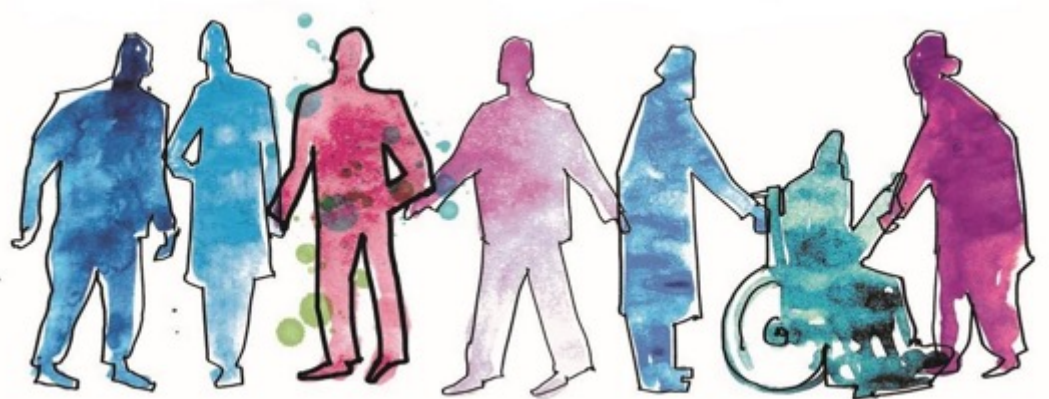
Centrum för personcentrerad vård

GPCC <https://www.gu.se/gpcc>

Dessa verktyg är av fyra huvudsakliga typer:

- (1) standarder
- (2) verktyg för utbildning och lärande
- (3) verktyg för praktiskt arbete inom hälso- och sjukvård samt omsorg
- (4) verktyg för utvärdering och mätning.

- Helhetsbild
- Definition
- Utbildning
- Forskning
- **Verktyg**
- Länkar

Konklusion

- Viktigt med Personcenterat möte
- Många namn (patient /person /individ)
- Förutsättningar – delaktighet
- Vårdmiljö – samtal och tid
- Process – in det dagliga arbetet
- Resultat – mäta